

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА.....	1
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА.....	2
ЕКОНОМІКА.....	3
ЕНЕРГЕТИКА.....	4
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА.....	4
СОЦІОЛОГІЯ.....	6
ПОДІЇ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА.....	7

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Інформуємо Вас, що вийшов друком черговий номер журналу «Національна безпека і оборона» № 3-4, 2016, підготовлений у рамках проекту «Формування спільної ідентичності громадян України в нових умовах: особливості, перспективи і виклики», який Центр Разумкова здійснює спільно з Програмою європейського партнерства МАТРА і Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні.

В журналі містяться зокрема: результати загальнонаціонального опитування (10 000 респондентів), які характеризують основні показники ідентичності громадян України на сучасному етапі, включно з динамікою їх змін у 2006-2016рр., особливості ідентичності громадян різних регіонів і областей, особливості ідентичності окремих мовних та національних груп, а також громадян, причетних до опору російській агресії. В журналі також опубліковані виступи учасників Фахової дискусії «Формування спільної ідентичності громадян України: перспективи та виклики» (м.Київ, 7 червня 2016р.).

Сподіваємось, що дане дослідження буде корисним для всіх, хто цікавиться процесами формування загальнонаціональної ідентичності українського суспільства, української політичної нації.

Електронну версію журналу в форматі PDF можна знайти [за посиланням](#)

ОЧІКУВАННЯ ВИБОРІВ БУДЕ ВИСІТИ В ПОВІТРІ ВЕСЬ ЧАС

Початок політичного сезону показує, що, в принципі, зберігається попередня розстановка політичних сил, і поки що не відбувається жодних різких змін балансу між складом коаліції і некоаліційними силами, ніяких різких коливань в підтримці різних політичних партій і тому подібного.

Перші дні політичного сезону видалися досить спокійними, насамперед, тому, що це період деякого розгойдування після канікул у парламенті. А основні інтриги нового сезону – ще попереду.

Думаю, поки що коаліція збереже свій склад, тому різких змін навряд чи варто очікувати. Але ті політичні сили, які сьогодні не входять до складу коаліції і знаходяться на висхідній динаміці рейтингів, в першу чергу – «Батьківщина», а також нові політичні проекти, не дадуть зняти з порядку денного тему проведення дострокових виборів. Також цю тему буде постійно піднімати «Опозиційний блок». На перших порах на початку цієї сесії можна очікувати найбільшу увагу до соціально-економічних питань, оскільки тема тарифів, рівня заробітної плати, прожиткового мінімуму активно експлуатувалася і буде експлуатуватися політичними силами, які не є учасниками коаліції.

Також нас чекає непростий бюджетний процес. Вже зараз представники уряду говорять про деякі напрямки скорочення бюджетних виплат або оптимізацію. Залишається та частина порядку денного, яка пов'язана з виконанням зобов'язань за Угодою про асоціацію з ЄС. Всі ці питання залишаються. Але якщо раніше був явний ухил в політику адміністративної сили, тобто реформування державних управлінських структур, протидії корупції і так далі, то зараз все-таки відбудеться розворот у сферу економічних питань.

Якщо аналізувати всю картину політичної ситуації в цілому, то, безумовно, перший визначальний

фактор – це конфлікт на Донбасі і війна з Росією. Від динаміки процесів там буде залежати і ситуація в Україні. Тому ті політичні події і процеси, які будуть відбуватися в інших країнах (у першу чергу, виборчі кампанії), будуть стосуватися нас опосередковано через їх вплив на відносини Росії і Заходу.

Що стосується наших внутрішньополітичних процесів, то політична конкуренція буде залишатися гострою, тому що очікування виборів буде висіти в повітрі весь час. Значна частина суспільства не задоволена всіма інститутами влади, вона готова йти на вибори, і, безумовно, політики будуть до цього апелювати. В першу чергу, ті політики, які будуть розглядати вибори як шанс поліпшити своє становище або увійти в наступний парламент.

Будемо стежити за новими політичними проектами, які зараз про себе заявляють. Вже відбуваються цікаві речі навколо антикорупційного радикального проєвропейського крила, яке створюється на основі «Демократичного альянсу» та партії Сакварелідзе і Чумака. Подивимося, як це вплине на баланс політичних сил, чи вдасться утримувати свої позиції Блоку Петра Порошенка, що буде відбуватися з «Народним фронтом», чи йому вдасться відновити свої позиції.

Сезон буде цікавим. Однак я б не очікував якихось значних змін у владі – ні в парламенті, ні в уряді. Думаю, що найближчі півроку – це буде період більшої стабільності, ніж до того.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора -
директор політико-правових
програм Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

В НОВІЙ РЕДАКЦІЇ ЗАКОНУ «ПРО СУДОУСТРІЙ І СТАТУС СУДДІВ» ДОСТАТНЬО ПОЛОЖЕНЬ ДЛЯ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

30 вересня одночасно зі змінами до Конституції України щодо правосуддя набирає чинності нова редакція Закону «Про судоустрій і статус суддів», який Верховна Рада прийняла 2 червня. Судову систему чекають серйозні зміни – фактично всі рівні судів будуть реорганізовані, зміниться порядок призначення суддів, а їх недоторканність буде обмежена.

В ухвалених законодавчих змінах достатньо положень для створення ситуації, максимально несприятливої для корупції. Водночас одних лише законодавчих норм недостатньо і усе залежить від того, як ці положення будуть реалізовані на практиці.

Обмеження суддівської недоторканності – ще один довгожданий момент судової реформи. Однак про повне зняття недоторканності йтиметься лише в тих випадках, коли суддю застали на місці злочину.

Зараз без згоди парламенту затримати суддю неможливо. Коли вступлять в силу зміни до Конституції, потрібна буде згода лише Вищої ради правосуддя. А це орган неполітичний і працюватиме він практично постійно, на відміну від Верховної Ради, яка працює сесійно. Нагадаю, коли виникла необхідність зняти недоторканність з судді Чауса, депутати були

на канікулах. Тобто Вища рада правосуддя зможе розглядати ці питання набагато оперативніше.

Також для функціонування оновленої судової влади потрібно привести у відповідність з цими змінами і процесуальний кодекс, і закон про Конституційний суд та інші законодавчі акти. Зрозуміло, що для цього потрібен якийсь час. Хоча зараз Рада з питань судової реформи при Президентові працює інтенсивно, і кілька законопроектів уже фактично готові. Я думаю, що вони будуть швидко ухвалюватися. Але найголовніше – реалізація цих змін. Громадськості потрібно контролювати і реагувати на все, що буде відбуватися у цій сфері. Тому зараз можна говорити тільки про те, що в цих змінах є немало положень, які можуть мати позитивний результат і принести зміни на краще у функціонуванні судової влади.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з правових питань Центру Разумкова
Віктор МУСІЯКА

Національна безпека і оборона

ЧОМУ ЛІДЕРИ БОЙОВИКІВ СИНХРОННО ЗАЯВИЛИ ПРО БАЖАННЯ ПРИПИНИТИ ВОГОНЬ

Лідери угруповань «ЛНР» та «ДНР» заявили про повне припинення вогню з 15 вересня. У відповідних заявах ватажки сепаратистів Олександр Захарченко та Ігор Плотницький заборонили бойовикам вже від опівночі використовувати будь-які типи озброєнь.

Також міністр закордонних справ Франції Жан-Марк Еро наголосив на необхідності ухвалення законодавства про «особливий статус» та вибори на Донбасі. Саме спробою примусити виконати Україну політичну частину Мінських домовленостей в їх російській інтерпретації можна пояснити раптову миролюбність бойовиків.

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова
Олексій МЕЛЬНИК

Для Росії важливо довести процес до політичної частини цих угод, бо на цьому етапі увімкнеться потужна машина тиску на Україну для забезпечення проведення виборів на цих територіях без жодної гарантії подальшої передачі цих територій під контроль України немає. Бо щойно Україна забезпечить проведення виборів, легітимізацію влади, далі увімкнеться інший план – створення неконтрольованого утворення, яке можна буде використовувати постійно як інструмент тиску, дестабілізації, блокування не лише внутрішніх, а й зовнішньополітичних рішень центральної влади.

Ще одна стратегічна мета, через яку російська сторона змушує бойовиків піти на повне припинення вогню – це намагання вийти з-під європейських санкцій, або, щонайменше, пом'якшити їх.

Повна версія [тексту](#)

ОСТАННІЙ ВАЖІЛЬ ПУТИНА

Важко дати однозначну оцінку загостренню в Донбасі на початку вересня цього року, оскільки наш противник ніколи не діє однозначно.

Такі заходи – я кажу не тільки про інтенсифікацію бойових дій, але й накопичення сил і коштів для розширення своєї агресії (під силами і засобами я маю на увазі регулярні збройні сили РФ і не тільки їх, там і Національна гвардія почала підтягуватися) – проводяться з виглядом на послідовність досягнення різних цілей.

Якщо Путіну вдасться натиснути як на Захід, так і на Україну з точки зору виконання його вимог, то цим він і задовольниться – без розв'язання масштабної агресії. Якщо ж він зазнає невдачі, то ймовірність ескалації виключати не можна. Причому за участю не тільки сухопутних військ, але й авіації. Це найстрашніший сценарій, тому що він тягне за собою масові жертви, яких хотілося б уникнути.

Про можливість таких сценаріїв говорили ще з середини минулого року – причому говорили

саме для того, щоб вони не відбулися. Підготовка Збройних сил України, зусилля міжнародних партнерів щодо тиску на агресора – все це є фактором стримування. Якщо ти володієш інформацією – значить, ти озброєний.

Те, що Путін зважиться на таку відкриту агресію, досить ймовірно. Досі Росія наполегливо заявляла, що в бойових діях не бере участь, але від своїх цілей Путін не відмовився. А його цілі полягають в тому (якщо брати до уваги тільки Україну, а не широкий спектр цілей), щоб не дати Україні піти з орбіти впливу Росії. Цієї мети він поки що не добився, але й не облишив її.

Повна версія [тексту](#)

Директор військових програм
Центру Разумкова,
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ

БОРГОВА ЗАЛЕЖНІСТЬ: ЧИ МОЖНА ОБІЙТИСЯ БЕЗ ЧЕРГОВОГО КРЕДИТУ МВФ?

Є чимало питань до того, наскільки вимоги МВФ реально сприятимуть трансформації країни. Поки що є переважають заходи тиску, утискання та скорочення, але невідомо, чи будуть створені нові галузі, які мають потенціал розвитку.

Якщо взаємодія з МВФ триватиме в такому напрямку, який в основному скорочує та руйнує, то виникає питання: навіщо взагалі така співпраця?

У нас як була архаїчна структура експорту та недо-розвинена система промислової діяльності, так і залишається.

Соціальний і гуманітарний капітал – фактори зростання економіки. Якщо МВФ нав'язує своєю політикою утискання цієї сфери, то ми стикаємося із сумною перспективою. Можна скоротити всю сферу

освіти та медицини, а потім заявити, що ми домоглися фіскального балансу.

З іншого боку, в експертному середовищі існує думка, що відмова в транші призведе до того, що країна не зможе розрахуватися з іншими боргами, які потрібно повернути цього року, що в результаті здійснить тиск на гривню й спричинить девальвацію та низку інших негативних наслідків.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з економічних питань Центру Разумкова
Володимир СІДЕНКО

НАВІЩО НАСПРАВДІ УКРАЇНИ НОВИЙ ТРАНШ ВІД МВФ

Не слід перебільшувати значення обсягу траншу МВФ. Це мінімальний стабілізаційний кредит. Цей кредит не розв'яже наших проблем, але він може посприяти більш позитивному ставленню до України передусім з боку приватних інвесторів, які поки дотримуються великої обережності.

Я б розглядав цей транш насамперед як символ співпраці України з МВФ, іншими міжнародними фінансовими інституціями і найбільшими розвину-тими країнами. Це демонстрація підтримки з боку США, ЄС, Великої Британії, Канади. Демонстрація

підтримки зусиль України. Хоча всі ці країни визнають, що, на жаль, результативність реформ в Україні в цьому році істотно знизилася порівняно з тим, про що говорилося ще в кінці минулого року.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

УКРАЇНСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА ПОЧИНАЮТЬ ВИХОДИТИ З ТОГО ПРОВАЛЛЯ, ДЕ ВОНИ ПЕРЕБУВАЛИ ОСТАННІ ДВА РОКИ

Дані Держстату свідчать, що частка збиткових компаній знизилася з 42,3 до 34,6% порівняно з аналогічним періодом минулого року. Найменше таких підприємств (7,3% від загальної кількості) зафіксували в сільському, лісовому та рибному господарствах, найбільше – у сфері розваг (73,9%).

Проте минулий рік був кризовим для України, щоб робити відповідні порівняння. І поки що на ситуацію треба дивитися з дуже обережним оптимізмом. Кабмін

сподівається, що ВВП зросте на 1% за підсумками року. Таке зростання – швидше символічне, говорити про повне відновлення економіки наразі не варто. Як економіка, так і підприємства починають виходити з того провалля, де вони перебували останні два роки.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

КУРС НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ – ЦЕ СЬОГОДНІ ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Нацбанк не повинен негайно реагувати на різного роду коливання гривні. Він повинен активно реагувати тільки в тому випадку, якщо є шоківі загрози або відбувається різке ослаблення національної грошової одиниці. Поки що про це мова не йде. В кінці серпня і на початку вересня гривня традиційно

трохи слабшає, тому нинішні коливання я б не назвав чимось надприродним. Втручання НБУ тут недоречне.

Хоча нинішні курсові коливання не виходять за рамки норми, позиція Нацбанку вкрай невиразна. Це може стати додатковим фактором виникнення ризиків. Швидше за все, надалі ми будемо спостерігати курсові коливання в рамках однієї гривні в бік зміцнення або ослаблення національної валюти.

Головне, щоб Нацбанк не зняв з себе відповідальність за курсові коливання повністю. Курс національної валюти – це сьогодні питання національної безпеки. Чутливість української економіки до курсових коливань дуже висока. Ігнорування різких коливань або шоків призведе до того, що економіка і населення втратять будь-які орієнтири у своїй діяльності.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ПОГЛЯД КРИЗЬ ПРИЗМУ ЗДОБУТКІВ ТА ВИКЛИКІВ

Упродовж останніх десятиліть у світі дедалі більшої значущості набуває питання енергетичної безпеки, яка є невід'ємною складовою національної безпеки та визначальною умовою економічної незалежності кожної держави.

Для України питання енергетичної безпеки досить гостро постало у 2014 р., що було спричинено анексією Криму, а також військовим втручанням РФ на територію нашої держави. Через анексію півострова було втрачено газові родовища, що знаходяться на шельфі Чорного моря, активи компанії ДТЕК «Крименерго» (25 % належало державі), генеруючі підприємства, ДП «Феодосійське підприємство із забезпечення нафтопродуктами», а також було «заморожено» всі проекти у сфері видобутку вуглеводнів. Військові дії за участю РФ на сході нашої країни спричинили руйнування нафтогазової інфраструктури.

Ще до подій 2014 р. Україна була енергетично залежною від сусідньої держави, здійснюючи закупівлі природного газу, ядерного палива, нафтопродуктів, а згодом і вугілля. Історія свідчить про те, що наша країна свого часу зробила фатальну помилку, зберігши тісну виробничу і енергетичну співпрацю з Росією. Ми змушені були упродовж багатьох років закуповувати російський газ у обсязі не менше ніж 50 млрд м³. Причина – неефективна національна економіка, що з самого початку будувалася на доступі

до дешевих енергоресурсів Радянського Союзу і корупції чиновників. А спробу України перейти на альтернативні закупівлі палива з Турменістану не було реалізовано через те, що керівництво Росії не погоджувалося надати право транспортувати туркменський газ своєю територією.

Зазначені події змусили Україну вжити заходів з підвищення рівня енергетичної безпеки та розпочати реалізацію необхідних реформ в енергетичній галузі. Так, попри складні для вітчизняної енергетики 2014 - 2015 рр. країні вдалося досягти чималих успіхів та продовжити цю тенденцію у 2016 р. Передусім йдеться про диверсифікацію поставок природного газу: частка російського природного газу у загальних закупівлях вуглеводнів у 2015 р. скоротилася до 37,6 %, а з 25 листопада 2015 р. наша держава повністю припинила імпорт ресурсу з Росії. Таким чином, ВАТ «Газпром» втратив газовий ринок України, що перевищує його сумарний щорічний експорт до Італії, Франції, Нідерландів та Великої Британії.

Повна версія [тексту](#)

Експерт економічних програм
Центру Разумкова
Катерина МАРКЕВИЧ

З ЧИМ УКРАЇНА ВСТУПАЄ В ОПАЛЮВАЛЬНИЙ СЕЗОН

Міністр енергетики та вугільної промисловості Ігор Насалик впевнений, що Україна встигне підготуватися до опалювального сезону. Тривалий ремонт п'яти енергоблоків атомних станцій, підвищене споживання електроенергії у спекотний літній період призвели до істотного навантаження на українські ТЕС. Теплової генерації довелося збільшити обсяги спалюваного вугілля для підтримки балансу енергосистеми. Так, у розпал підготовки до опалювального періоду запаси палива на складах теплогенеруючих компаній впали до одного млн. тонн. Це практично на 80% менше, ніж було вугілля в минулому році і в половину нижче необхідних для країни показників.

Ситуація в енергетиці зараз дійсно не дуже райдушна. Вугіллям потрібно було почати запасатися

раніше, адже бойові дії на Сході країни регулярно перешкоджають своєчасним поставкам антрацитів. Чиновникам варто також вирішити проблему відсутності координації дій різних відомств при підготовці до опалювального періоду, а також максимально виключати політичні і бізнес-інтереси в енергетиці при прийнятті важливих для країни рішень.

Повна версія [тексту](#)

Директор енергетичних програм
Центру Разумкова
Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО

Зовнішня політика

ЧИ ПОТРІБНО ЗУСТРІЧАТИСЯ ПОРОШЕНКО З ПУТІНИМ ТЕТ-А-ТЕТ?

Нещодавно экс-президент України Леонід Кравчук запропонував зустрітися президентам України та Росії без посередників.

Тут доречно нагадати і про те, як на початку серпня російська сторона «сконструювала» подію («спроба» теракту в Криму), за результатами якої Путін відмовився зустрічатися в нормандському форматі на саміті G-20 в Китаї, розраховуючи провести там тристоронню зустріч за спиною України. І тоді Ангела Меркель і Франсуа Олланд відстояли нормандський формат. Це змусило господаря Кремля дати задній хід.

А ось зустріч українського та російського президентів саме в нинішній ситуації, на тлі посередницьких зусиль Німеччини і Франції, буде вкрай негативним сигналом Парижу і Берліну. Більше того, зустріч тет-а-тет стала би вагомим аргументом для проросійських сил в Європі – ось нехай Порошенко і Путін самі розбираються з Донбасом і Кримом, Європа втомилася від цього конфлікту і у неї своїх проблем вище голови, та й з РФ треба відновлювати відносини.

Україна отримала безпрецедентний травматичний досвід від «братньої» Росії: 10 тис. загиблих, 22 тис. поранених, 1,8 млн. вимушених переселенців, 44 тис. кв. км. окупованої території, 20% знищеного промислового потенціалу! За такої ситуації шанси на вдалі переговори в форматі Київ-Москва є вкрай низькими.

Тому, мова повинна йти, швидше, про розширення переговорного формату (залучення США), про максимальну інтернаціоналізацію процесу врегулювання російсько-українського конфлікту. Зрештою, Україні, безумовно, вигідний багатосторонній формат, якийкратно підсилює її переговорні позиції.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої
політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова
Михайло ПАШКОВ

ДОНБАС: ТРИ ПУНКТИ ДЛЯ «ЗАМОРОЖУВАННЯ» КОНФЛІКТУ

Оптимальний в нинішній ситуації варіант – «заморожування» конфлікту на Донбасі. Йдеться про виділення з Мінських угод перших трьох пунктів (припинення вогню, відведення озброєнь і ефективний моніторинг виконання цих дій сторонами). Можливо є сенс оформити ці три пункти в окрему угоду (меморандум) про перемир'я і узгодити в нормандському форматі. Причому без попередніх політичних вимог і умов. Мета – зупинка бойових дій, розведення сторін, створення 400-кілометрової буферної зони по всій лінії фронту, обов'язково під міжнародним контролем.

Це зовсім не означає припинення переговорів по іншим напрямкам (в першу чергу зі звільнення заручників), але саме виконання окремої угоди про припинення бойових дій має бути базовою умовою і основою переговорною формулою в нормандському форматі і пріоритетною темою засідань тристоронньої групи в Мінську.

Головне – зупинити конвєр щоденних смертей з обох сторін. І цей пункт переважає всі інші пункти Мінських угод.

Та й Захід, керуючись хоча б інстинктом самозбереження, повинен бути зацікавлений в надійному «заморожуванні» конфлікту на Донбасі і ліквідації загрози його ескалації. Це вигідніше, безпечніше і дешевше, ніж підштовхувати Київ до авантюрних виборів на окупованих територіях.

До речі, міжнародний досвід миротворчості свідчить про єдино можливий алгоритм врегулювання кризових ситуацій: припинення бойових дій – гуманітарні питання – політичний діалог.

Доцільним є і розширення рамок нормандського формату за рахунок країн-підписантів Будапештського меморандуму (в першу чергу США). Подібна спроба розширення переговорного формату була зроблена на Варшавському саміті НАТО під час зустрічі у форматі G-5 плюс Україна.

Ключовим завданням є подальша інтернаціоналізація процесу врегулювання ситуації на Донбасі – тобто використовувати всі можливі міжнародні механізми і майданчики, підключати до миротворчого процесу різних міжнародних гравців. Розширювати присутності на Донбасі місії ООН, ОБСЄ, ПАРЕ, ЄС, Червоного Хреста, репортерів без кордонів, міжнародних правозахисних і гуманітарних організацій. При цьому, домагатися від Постійної ради ОБСЄ рішення про поліцейський контингент ОБСЄ на Донбасі.

Безумовно, «заморожування» не є вирішенням проблеми, проте це найменше з зол в порівнянні з тліючим нині конфліктом або загрозою його масштабної ескалації. Це одна з умов реалізації нової Концепції державної програми «Відновлення і розвиток миру в східних регіонах України». Втім, її виконання буде залежати від трьох чинників - ефективності внутрішніх реформ в Україні, міжнародної ситуації і політики Росії на українському напрямку. Щодо останнього не варто плекати ілюзій.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова
Михайло ПАШКОВ

ПРО БЕЗВІЗОВІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ

Перенесення голосування з питання відміни віз для громадян Грузії, яке було заплановане на 14 вересня, не є тривожним сигналом для України.

У нас трошки інший режим. Зараз комітет ЄС представляє всі документи і матеріали в парламент, де це питання і буде розглянуто. Засідання парламенту щодо безвізового режиму для України заплановано на жовтень, тому якихось особливих раптових форс-мажорних ситуацій, які могли б все поламати, я тут поки не бачу. Ситуація йде за тим графіком, який і планувався.

Раніше у європейських політиків виникали якісь побоювання, але тоді вони звучали в контексті міграційної проблеми в Євросоюзі. Однак зараз, коли ця тема вийшла на фінішну пряму, все спокійно. Безумовно багато що може змінитися, тому що ситуація зараз дуже напружена і в ЄС, і в усьому світі. Але на сьогоднішній день приводів для паніки я не бачу. Присутнє обережне оптимістичне очікування.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Михайло ПАШКОВ

НА ЗАХОДІ РОСІЯ ВІДКРИТО ВИЗНАЄТЬСЯ ЯК СТОРОНА КОНФЛІКТУ, ВІДКРИТО ГОВОРИТЬСЯ ПРО РОСІЙСЬКУ АГРЕСІЮ

Мова, яку використовують зараз Західні лідери, суттєво змінилася за останні шість місяців. Росія відкрито визнається, як сторона конфлікту, відкрито говориться про російську агресію і це при тому, що Росія не згадується в Мінських угодах, окрім деяких редакційних правок, де перераховуються важкі озброєння, які мають бути виведені. Там є одна

система залпового вогню, яка є на озброєнні лише в російській армії, або йде мова про виведення іноземних військ і всі знають, що єдині іноземні війська – російські.

При цьому відсутність згадування в угодах не заважає ставити питання про Росію в цьому конфлікті. Хочу згадати також події, які мають відбутися і вплинуть на рішення по ескалації чи деескалації конфлікту на Донбасі: в кінці вересня очікуються висновки по розслідуванню катастрофи боїнга МН17 і є дуже серйозні підстави думати, що там буде вказано на вину Росії, російського керівництва у цій катастрофі. Судова система Нідерландів є настільки незалежною і політики настільки вимушені прислуховуватися до громадської думки, що навіть якби вони хотіли внести якісь правки в звіти, навряд чи змогли би.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

Дослідження проведено соціологічною службою Центру Разумкова з 16 по 21 червня 2016 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей. Опитано 2016 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки – 2,3%.

Більш докладно з результатами соціологічних досліджень, проведених Центром Разумкова, можна ознайомитися на нашому сайті <http://www.razumkov.org.ua>.

У нинішній ситуації, що мало б стати головним пріоритетом для керівництва держави?

% опитаних

Підвищення зарплат і пенсій	55,8
Розвиток промисловості і створення робочих місць	48,3
Захист України від російської агресії	41,3
Боротьба з корупцією	39,1
Зменшення державного боргу	20,2
Підвищення енергетичної незалежності держави	19,8
Розбудова інфраструктури (школи, лікарні, дороги)	16,6
Зміцнення авторитету України у світі	9,3
Боротьба з діяльністю проросійських сил на території України	7,8
Покарання політиків і чиновників з колишнього оточення Віктора Януковича	6,3
Захист людей від вуличної злочинності	6,1
Інше	1,6
Важко відповісти	1,5

* Респондентам пропонувалося відзначити не більше трьох варіантів відповіді.

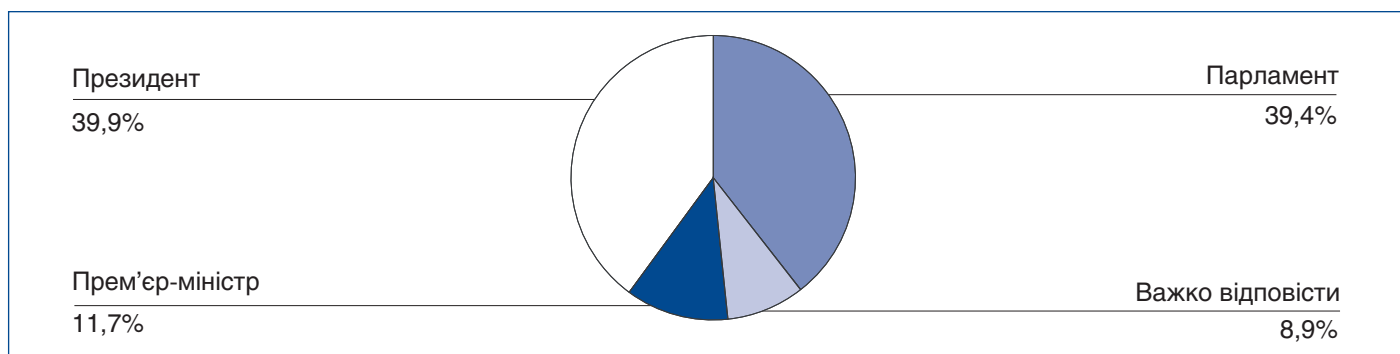
Що має бути пріоритетним у ситуації обмеженості бюджетних коштів в Україні?

% опитаних

З огляду на ті проблеми, перед якими сьогодні опинилася держава, хто мав би стати головним центром ухвалення важливих державних рішень?

% опитаних

Події Центру Разумкова

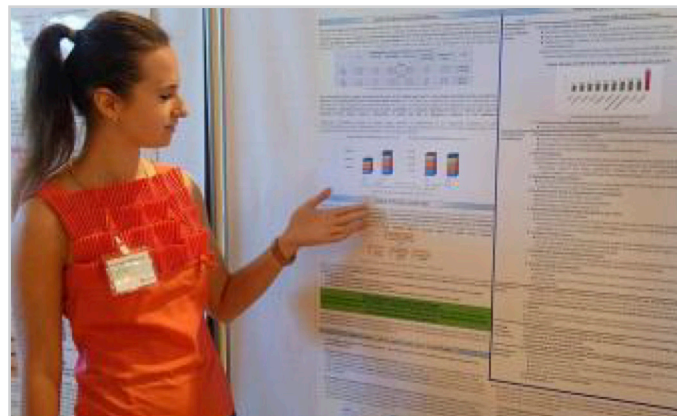
ВІДБУЛАСЬ МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ІНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ДОСВІДУ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ»

15 вересня 2016р. Центр Разумкова спільно з Міжнародним Центром Демократичного Розвитку (Угорщина) та за підтримки Міжнародного Вишеградського Фонду провели Міжнародну конференцію «Інституційна реформа енергетичного сектору України через призму досвіду країн Вишеградської Групи».

Під час конференції презентовано опублікований Центром Разумкова попередній звіт за проектом Міжнародного Вишеградського Фонду «Інституційна реформа енергетичного сектору України у контексті його інтеграції до ринку Європейського Союзу».

УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ ШКОЛІ ЕНЕРГЕТИЧНИХ СИСТЕМ

З 28 серпня по 2 вересня 2016р. експерт економічних програм К. Маркевич брала участь у Міжнародній Школі Енергетичних Систем (International School of Energy Systems), що була організована Інститутом енергетики та кліматичних досліджень (the Institute of Energy and Climate Research – Systems Analysis and Technology Evaluation (IEK-STE) at Forschungszentrum Julich) поблизу м. Мюнхен (Німеччина). У роботі семінару брали участь науковці, представники неурядових організацій та бізнесу.

Програма заходу була присвячена питанням енергетичної безпеки та енергетичної політики, енергетичних технологій та енергетичної ефективності, зміни клімату та навколишнього середовища, оцінки енергетичних технологій. Особлива увага буда приділена аспектам енергетичних систем та їх подальшого розвитку.

К. Маркевич мала можливість презентувати матеріал з питань розвитку енергетики у світі, енергетичної безпеки та шляхів її підвищення, а також місця України на мапі Європи з урахуванням безпекового аспекту.

ЕКСПЕРТНИЙ ФОРУМ «ШЛЯХИ, СЦЕНАРІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ ВРЕГУЛЮВАННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО КОНФЛІКТУ»

21-24 серпня 2016р. в Каденаббії (Італія) Фонд Конрада Аденауера провів тристоронній україно-німецько-російський експертний форум «Шляхи, сценарії і перспективи врегулювання російсько-українського конфлікту». Це вже четверта зустріч у такому форматі, яку організує німецький фонд з метою налагодження стабільного експертного діалогу і спільного пошуку шляхів і механізмів врегулювання конфлікту.

У форумі взяв участь співдиректор програм зовнішньої політики і міжнародної безпеки Центру Разумкова М.Пашков. Представник Центру виступив із вступною і заключною доповідями.

Під час зустрічі обговорювався міжнародний вимір російсько-українського конфлікту, стан і перспективи реалізації Мінських угод (включно з проблемою запровадження в перспективі поліцейської місії на Донбасі), аналізувалися тренди і сфери російсько-українського конфлікту (економіка, енергетика, гуманітарна сфера тощо). Окрема сесія була присвячена визначенню можливих сценаріїв розвитку події, пошуку шляхів і механізмів врегулювання російсько-українського конфлікту.

ЗУСТРІЧ З ПРЕДСТАВНИКОМ ТРАНС'ЄВРОПЕЙСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

16 вересня 2016р. у Центрі Разумкова відбулася зустріч із заступником директора Інституту Європейської Політики (Берлін), доктором Катріною Бьоттгер, яка також представляла Транс'європейську асоціацію політичних досліджень (TEPSA).

Від Центру Разумкова у зустрічі взяли участь генеральний директор А. Рачок, заступник генерального директора Ю. Якименко, співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки О. Мельник.

В ході зустрічі обговорювалося питання налагодження співпраці між Центром Разумкова та німецьким Інститутом Європейської Політики у різних сферах, перспектив проведення спільних заходів та спільної участі у міжнародних проектах.

Від імені TEPSA др. Бьоттгер запропонувала Центру Разумкова стати членом Асоціації, яка об'єднує 37 організацій, аналітичних центрів та університетів, із 32 країн (членів ЄС та кандидатів на членство).

Представники Центру Разумкова відзначили, що пріоритети діяльності Центру Разумкова – проведення ґрунтовних досліджень у сфері політики, збігаються з підходами TEPSA, тому питання членства має перспективу.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА РАЗУМКОВА
Адреса: 01015, Україна, Київ, вул. Лаврська, 16
Телефон: (044) 201-11-98, факс.: (044) 201-11-99
Зворотній зв'язок: newsletter@razumkov.org.ua